

1. 2015), na filmski festival Bovec Outdoor Film Festival v Bovecu konec leta ter na ogled premiere dokumentarnega filma *Drugo življenje macesna* (o kamniških markacistih) na TV Slovenija v začetku decembra 2014.

Zdenka Mihelič

Gozdna učna pot Rute

V začetku novembra smo v Planinskem društvu Gozd Martuljek kljub deževnemu vremenu organizirali slavnostno otvoritev nove gozdne učne poti Rute. Urejanja poti s skalnjakom smo se v okviru odbora za varstvo gorske narave lotili pred dvema letoma. S tem smo želeli pokazati; da nam ni vseeno, kako doživljamo dragocene bisere naše gorske narave in kaj posledično z njimi počnemo, da so lahko obcestni kamni in skale mnogo več kot samo sredstvo za preprečevanje neurejene parkiranja in da je pot lahko mnogo več kot samo sredstvo za čim hitrejšo doseganje cilja.

Tako je pod martuljskimi vršaci nastala gozdna učna pot v dolžini dobrega kilometra. Poteka po obstoječi gozdni cesti in deloma po izhogeni stezi ob desnem bregu potoka Martuljek. Na sprehodu se seznanimo s peštrimi rastlinstvom, tako da je posamezno drevo ali grm opremljen s tablico z imenom vrste. Izhodišče poti je skalnjak z gorskim rastlinjem, značilnim za področje Gozd Martuljka in Srednjega Vrha ter širšega območja Julijskih Alp. Nekatere rastline v skalnjaku so

v naravi zavarovane, zato so še posebej označene. S tem želimo opozoriti obiskovalce na skupno odgovornost za ohranitev teh čudes narave. Ob sprehodu spoznamo tudi starodavni pripovedki o Ledencu in Srebrnokrilcu, ki ju želimo obdržati, saj nas spodbujata k odgovornemu ravnanju z gorsko naravo.

Učna pot je namenjena obiskovalcem vseh starosti, ki želijo spoznati in intenzivneje doživeti ta enkratni kotiček gorske narave. Pot je lahko tudi učilnica na prostem, saj bo prispevala k boljšemu poznavanju drevesnih, grmovnih vrst in prepoznavanju rastlin, ki rastejo v naši gorski naravi. Pot nas lahko vodi tudi k bolj odgovornemu odnosu do narave, je neki začetek, ki pa ga bo potrebno vsako leto negovati in dopolnjevati.

Planinci PD Gozd Martuljek smo zelo ljubljani v svoje gore in se zavedamo, da je samo čudovit pogled premalo. Občina Kranjska Gora je energijo te ljubezni občutila in pristopila s finančnimi sredstvi za najnujnejše zadeve, ki jih ni mogoče zagotoviti samo s prostovoljnimi delom članov društva. Javni zavod Triglavski narodni park je sodeloval z nasveti pri oblikovanju programa zasaditve in pri oblikovanju napisnih tabel. S sredstvi, ki so bila na razpolago, in s skupnim delom smo ustvarili največ, kar se je do tega trenutka dalo storiti, tako da se po dveh letih potrpljenja se že vidijo sledovi sprememb v prostoru.

Tudi o lepem čveljcu se je začelo javno govoriti in se tudi prvič ukvarjati s problemom, kako to prekrasno orhidejo zavarovati. Lepi čveljci v visokogorju raste ob planinskih poteh in se je nihče ne dotakne, tukaj v Rutah pa je ogrožena zaradi človeškega

Obvestilo

S 1. januarjem 2015 bomo avtorske honorarje, katerih izplačilo bo manjše od 20 €, izplačevali enkrat letno, ob koncu leta.

Planinska zveza Slovenije

pohlepa, vandalizma, vode, izsekavanja, spravila lesa in še bi lahko naštevali. S projektom Lepi čveljci v Gozd Martuljku želimo to rastlino ovarovati, ljudi pa ozavešiti in povedati, da roža, presajena na domači vrt ali skalnjak, ne bo uspevala in da je veliko lepša v naravnem okolju.

Med planinci še živi duh skupnosti, duh tovarišije, tudi v usklajevanju idej. Še znamo stopiti skupaj in poprijeti za delo v skupno dobro. Hvala vsem, ki ste kakorkoli pomagali.

Naj zaključimo z mislimi Ruth Podgornik Reš: "Kdor zaseje vrt, zaseje ljubezen."

Tadeja Zupančič, Oti Mertelj

Opazovanje gamsov in kozorogov

Med redne naloge naravovarstvenih nadzornikov Triglavskega narodnega parka sodi beleženje opazovanj prostoživečih živalskih vrst. Poseben poudarek se namenja beleženju prisotnosti zavarovanih vrst in tudi nekaterih vrst divjadi, ki so naravovarstveno pomembne. Med zadnjimi izstopata znanilca visokogorja – gami

in alpski kozorog. Na prvem varstvenem območju, ki obsega dobro tretjino površine narodnega parka, ni aktivnega upravljanja divjadi v smislu lova, zato so podatki, ki jih zbirajo nadzorniki na terenu med svojim delom, toliko bolj pomembni za poznavanje populacijske dinamike ter zdravstvenega stanja gamsov in kozorogov. Podatki opazovanj s prvega varstvenega območja so zanimivi tudi za raziskovalce, saj gre za edini populaciji gamsov in kozorogov v Sloveniji, prepuščeni naravnemu razvoju. Naše dolgoletno delo na področju spremljanja gamsov smo lani dopolnili s pomočjo projekta Climaparks, saj smo nekaj gamsov opremlili s telemetričnimi (GPS) ovratnicami. Podatki telemetrije bodo izboljšali poznavanje temeljne ekologije gamsov v parku. V okviru enodnevnega sistematičnega štetja gamsov in kozorogov v naravovarstvenem okolišu Kriški podi, ki obsega dobrih tri tisoč hektarjev površine v jedru visokogorja narodnega parka, smo v letu 2014 prešteli 105 kozorogov in 131 gamsov. Ob zadnjem identičnem sistematičnem štetju v istem okolišu pa smo pred devetimi leti prešteli 82 kozorogov in 171 gamsov.

Miha Marolt

Gams Foto: Miha Marolt

